

GETIJ EN VANGSTKANSSEN

De getijden zijn van een niet te onderschatten belang bij het zeevissen. Eb en vloed bepalen namelijk voor een groot deel óf en waar de vis op zoek gaat naar voedsel. In dit artikel geven vier ervaren zeevissers hun kijk op het getij voor het gebied waar zij vaak vissen.

ZEELAND

Frank van Schilt

Stroomopwaarts (uptide) inwerpen is belangrijk om het aas mooi bij de bodem aan te bieden.

De Zeeuwse stranden – en meer in het bijzonder de Walcherse – hebben de strandvisser heel wat te bieden. Van het vroege voorjaar tot in het late najaar zijn er legio mogelijkheden voor een geslaagde visdag, -avond of -nacht. Frank van Schilt, bondscoach van het Nederlandse herenteam dat vorig jaar oktober wereldkampioen kustvissen werd, geeft tips hoe in Zeeland het beste in te spelen op het getij.

De strandvisserij in Zeeland concentreert zich grotendeels rondom de kop van het schiereiland Walcheren. Die loopt vanaf de monding van de Oosterschelde (Banjaard) tot aan de monding van de Westerschelde (Vlissingen). Deze twee zeearmen worden door het getij – oftewel de periodieke wisseling van hoog- en laagwater – telkens voorzien respectievelijk ontnomen van een enorme hoeveelheid water. Juist deze massale waterverplaatsing, die elk Walchers strand vier keer per etmaal passeert, is van enorm belang of je visavontuur succesvol wordt. Een goede kennis van het getij is een must alvorens de visdag te plannen.

DIEPE STRANDEN

Op de diepere stranden (Vlissingen, Westkapelle en Zoutelande) mag je de sterkste getijdenstroming verwachten. Juist op de momenten dat het flink stroomt, is de vis het meest bijlustig. Verankering van het lood is buiten de kentering dus voor zowel het opkomende als het afgaande water een vereiste. Ook het goed stroomopwaarts (uptide) inwerpen is belangrijk om het aas op de juiste manier – mooi aan de grond – te kunnen aanbieden. Het gebruik van dunne, metalen afhouders en kortere onderlijnen kan tijdens harde stroming bijdragen aan betere vangsten op de diepere gedeelten. In het stromende water kunnen dunnere hoofdlijnen, die aanmerkelijk

minder sterke getijdenstroom treffen. Deze stranden bieden vooral in de warmere maanden (juni tot en met september) goede kans op tong en zeebaars. Op deze stranden kun je veelal zonder ankerlood vissen. Dit maakt het nog belangrijker – in vergelijking met de diepe stranden – om de juiste tactiek toe te blijven passen. Je merkt het hier immers niet zo gemakkelijk als de stroom iets af- of toeneemt! Het wat strakker houden van de lijn is daarom een pre bij stroomstijle. Ook het gebruik van een langere onderlijn om je aas daarmee vrij van de hoofdlijn te kunnen aanbieden, kan een wezenlijk verschil maken. Overschakelen op een dikkere hoofdlijn (meer lijndruk in het stilstaande water) wil ook nog wel eens helpen. Overigens zijn de ondiepere stranden meer windgevoelig dan de stranden tussen Vlissingen en Westkapelle. Bij een wind uit west tot noordwestelijke richting, kun je van Domburg tot aan Vrouwenpolder al snel een flinke branding verwachten.

Met laagwater komt dieper water, zoals de vaargeul, eerder binnen werpbereik.

ONDIEPERE STRANDEN

Op de ondiepere stranden (Domburg, Oostkapelle en Vrouwenpolder) zul je een

EUROPOORTGEBIED

Arthur van Tienen

Volle maan en nieuwe maanstand zijn top voor de visserij in het Europoortgebied.

De Nieuwe Waterweg is de levensader van het Europoortgebied. De kanalen en ver landinwaarts gelegen havens die hiermee in verbinding staan, kennen dus ook allemaal getijdenbewegingen. Behalve de werking van het getij spelen in dit gebied met een zoet-zoutovergang ook andere factoren een belangrijke rol in de vangsten. Wedstrijdcrack Arthur van Tienen heeft 40 jaar zeevisserij in dit gebied en brengt je op de hoogte van de ins & outs.

Voor zowel de zomer- als wintervisserij in de Nieuwe Waterweg en de diepe kanalen en havens van het Europoortgebied, geldt de volgende stelregel: tijdens volle of nieuwe maan, bij opkomend water, aanlandige wind (zuidwest, west of noordwest) en droog weer in de voorafgaande weken worden de beste vangsten gedaan. Onder deze omstandigheden dringt

er veel zout water ver landinwaarts door; zeker tot bij de Van Brienoordbrug en ver op de Oude Maas ter hoogte van Rhooon. Met het zoute water komt ook de zeevis mee en zijn er mooie vangsten mogelijk. Een goed voorbeeld hiervan is dat er tijdens een droge zomer geweldige tongvangsten worden gedaan tot in Rotterdam centrum. Het verrassende is wel dat er over hoog water

met het afgaande tij veruit de meeste tong wordt gevangen.

ZOETWATER

Het voorgaande betekent ook dat tegenovergestelde omstandigheden de vangst-

Opkomend tot hoog water is perfect voor de visserij in het Calandkanaal.

STRANDEN HOEK VAN HOLLAND TOT AAN KJKDUIN

Hier is het goed vissen rondom de nieuwe en volle maanstanden, met een aanlandige wind en 'dik' water. Zowel de kentering van laag- naar hoogwater als de daaraan voorafgaande en de daarop volgende twee uur zijn hét moment om vis te vangen. Ga hier niet vissen in het voorjaar of herfst als er een krachtige noordwestenwind staat: dan stroomt het keihard en heb je veel last van biologisch schuim en/of apenhaar.

STRANDEN MAASVLAKTE 2

Ook hier weer de beste vangstkansen rond volle of nieuwe maanstand, bij opkomend tij en een aanlandige wind kracht 4 of hoger. De zeebaars was hier afgelopen zomer een mooi voorbeeld van. Aflandige wind en een goed tij gaven geen vis, bij de juiste maanstand en aanlandige wind hoger dan Beaufort 4 was het bingo. Uitzondering was dat soms bij een halve maanstand, maar toch veel wind op de kust, redelijk tot goed zeebaars werd gevangen.

PIER VAN HOEK VAN HOLLAND

Voor de Waterwegzijde van de pier geldt dat opkomend en 'dun', helder water de beste resultaten oplevert; ook weer rondom de volle of nieuwe maanstand. Ditzelfde geldt ook voor de Papegaaienkolk, het Beerkanaal, Hartel- en Calandkanaal, de Dintelhaven en alle diepzeehavens zoals de Mississippi-, Amazone- en Yangtzehaven.

DE NIEUWE WATERWEG

De diepe gedeeltes langs de Landtong – waar de boeien vlak langs de kant staan – zijn rondom hele of volle maanstand prima. Zorg dat je de kentering meepikt, de stroming is dan vrij rustig. Mijd de hele diepe stukken in het midden en halve getijden tijdens volle of nieuwe maan. Je lood is daar dan niet te houden, wat leidt tot veel materiaalverlies. Bij halve maanstanden vang je aanzienlijk minder vis in de Waterweg. In de Oude Maas vanaf de Waterweg tot de Spijkenisserbrug is het wat rustiger en kun je ook bij volle of nieuwe maan nog goed terecht.

kansen aanzienlijk verkleinen. Zo is de zoetwaterafvoer een belangrijk gegeven, met name op de Nieuwe Waterweg. Bij veel regen in het achterland zal er via de op de Waterweg aansluitende waterwegen veel zoet water worden afgevoerd. Dit betekent dat het zoute water niet ver kan doordringen. Met de zoutwater onderlaag zal ook de zeevis zich naar zee terugtrekken, wat de vangsten enorm drukt. Hetzelfde principe geldt voor de halve maanstand en een (sterke) aflandige wind. Ook hierbij zal het gehalte zoutwater in de Waterweg en de daarmee in verbinding staande kanalen en havens kleiner zijn. In het algemeen zijn een halve maanstand, aflandige wind en veel regen in de voorafgaande weken de slechtst denkbare omstandigheden om te gaan vissen in het Europoortgebied.

ZUID-HOLLAND

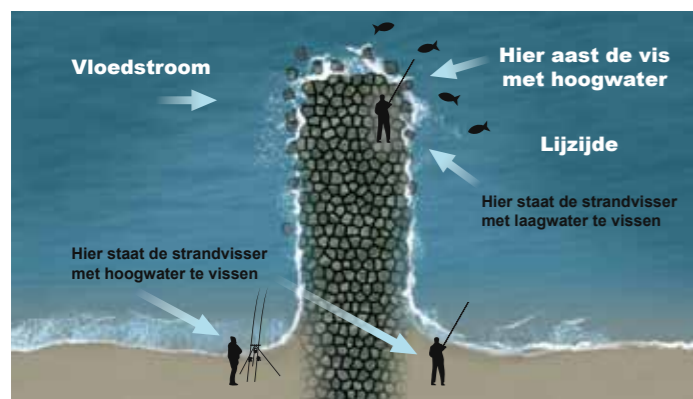
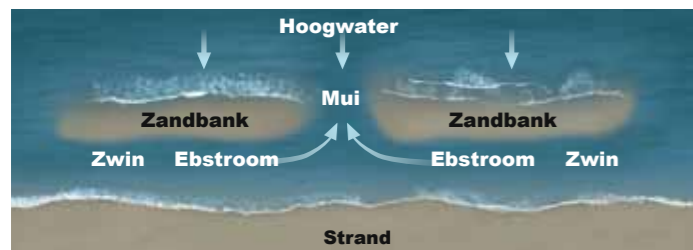
Het kustgebied tussen Hoek van Holland en Bergen bestaat uit strand, strekdammen en havenhoofden. Ieder van deze drie typen kust vraagt om een specifieke aanpak bij het vissen. Jaap van Leeuwen, drijvende kracht achter www.destrandvisser.nl, laat je aan de hand van het getijdenboekje zien hoe je de visserij op de Zuid-Hollandse stranden aanpakt.

Voordat we gaan vissen, kijken we eerst hoe laat het hoog- en laagwater is. Dit doen we aan de hand van een getijdentabel waarin de getijden vermeld staan. Kolom 1 geeft de datum weer, kolom 2 de tijdstippen van hoog- en laagwater en kolom 3 geeft aan hoe hoog of laag het water staat ten opzichte van het NAP. In dit overzicht staat ook vermeld wanneer het nieuwe maan (NM) en volle maan (VM) is. Twee dagen na volle en nieuwe maan ontstaat er springtij. In deze periode van het getij is het verschil tussen hoog- en laagwater het grootst.

De sterkere stroming maakt dat de zeebodem dan nog meer wordt omgewoeld, wat de kans op visvangst vergroot. In de bijgevoegde tabel is het op 13 november nieuwe maan (NM). Twee dagen later, op 15 november, is het springtij en staat het water op zijn hoogste stand. De meeste kans om vis te vangen heb je dus in de periode van 14 november tot 19 november (zie tabel).

MUIEN EN ZWINNEN

Bij vloed komt het zeewater over de zandbanken richting het strand. Het door de vloed achtergelaten water moet bij eb ook weer terug richting zee.

Jaap van Leeuwen

Dit gebeurt via een geul of kuil tussen twee zandbanken in: dit noemen we een 'mui' (zie afbeelding 1). De breedte, vorm en diepte van muilen kan sterk van elkaar verschillen: van één tot tientallen meters. De diepten tussen de zandbanken in, parallel aan de kust, noemen we zwinnen. Het water uit de zwinnen stroomt bij eb richting de mui om te worden afgevoerd richting zee. Deze zeewaarts gerichte stroming kan zeer sterk zijn. De grote hoeveelheid water die door een mui stroomt, kan ervoor zorgen dat aan de koppen en aan een gedeelte van de zwinzijde steile kanten worden gevormd. De stroomnaden in het patroon van zandbanken, muilen en zwinnen zijn

NOVEMBER 2012		NOVEMBER 2012		NOVEMBER 2012		NOVEMBER 2012	
DAAG	TIJD	HOOG	LAAG	DAAG	TIJD	HOOG	LAAG
13	14.00	1.10	0.10	14	14.00	1.10	0.10
14	14.00	1.10	0.10	15	14.00	1.10	0.10
15	14.00	1.10	0.10	16	14.00	1.10	0.10
16	14.00	1.10	0.10	17	14.00	1.10	0.10
17	14.00	1.10	0.10	18	14.00	1.10	0.10
18	14.00	1.10	0.10	19	14.00	1.10	0.10
19	14.00	1.10	0.10	20	14.00	1.10	0.10

De getijdentabel geeft de tijdstippen en waterstanden van hoog- en laagwater aan.

iets om bij het vissen vanaf het strand rekening mee te houden.

STRANDVISSEN

Vanaf het strand begin ik drie uur voor hoogwater te vissen. Dan kun je de golven nog op de zandbanken zien breken en is ook de mui nog zichtbaar. Het beste kun je op een stuk strand voor een mui gaan staan (zie afbeelding 2). Door deze 'afvoergeul' loopt een sterke stroming die de zeebodem flink omwoelt. Garnalen en kleine vissen vormen dan een gemakkelijke prooi voor grotere vissen. Ik vis door tot twee uur na hoogwater. Langer doorgaan heeft niet zoveel zin omdat je dan weer naar eb toe gaat en de stroming minder wordt. Daarbij heeft het vissen in de avonden de voorkeur. Onder de dekking van de duisternis kruip de garnaal uit het zand om in het ondiepe water voedsel te gaan zoeken. Daar komen de vissen weer op af, die dan dus een stuk dichterbij de kant zwemmen dan bij daglicht.

STREK DAMMEN

De beste tijd om vanaf een strekdam te vissen is van drie uur na hoogwater (afgaand tij) tot ongeveer twee uur na laagwater. Dan is het water laag genoeg om op de strekdam te staan zonder het risico te lopen hier vanaf te spoelen. Zorg wel voor een goed waadpak dat laarzen heeft met zolen die voorzien zijn van een laag vilt of studs. Het oppervlak van een strekdam is namelijk spiegelglad. Op de kop van een strekdam bevinden zich slijtgeulen die zijn gevormd door de stroming. Dat zijn de plekken waar de vis zich doorgaans ook ophoudt. Met hoogwater kun je in plaats van op en rondom, wel links of rechts van de strekdam vissen (zie afbeelding 3).

HAVENHOOFD

De beste tijd om van een havenhoofd te vissen is drie uur voor hoogwater, want dan gaat de vloedstroom van zuid naar noord lopen. Aan de zuidkant van het havenhoofd wordt de vloedstroom als het ware van richting veranderd en de zee in gestuurd. Hierdoor raast de stroom om waardoor garnalen en kleinere vis een makkelijke prooi vormen voor grotere vissen. Drie uur na hoogwater stop ik met vissen. Langer doorgaan heeft geen zin omdat de stroming daarna minder wordt.

NOORD-HOLLAND

Ron Gatowinas

De wind kan voor hoge golven zorgen en de waterhoogte van de vloed ook flink beïnvloeden.

Als het getij loopt, dan aast de vis. Het is dus belangrijk dat je goed op de hoogte bent van de tijden van hoog- en laagwater. Hoewel Ron Gatowinas, Commissaris Wedstrijdzaken Zout bij Sportvisserij Nederland, na dertig jaar vissen aan het strand nog steeds geen harde vuistregels kan geven - de vis aast onder invloed van de omstandigheden de ene keer beter dan de andere - zijn er volgens hem wel een paar algemene regels die je aan Noord-Hollandse kust kunt hanteren.

Om te beginnen loop ik in vogelvucht even de kustlijn van Noord-Holland langs om de beste vistijden kort aan te geven. We starten daarbij op de pieren van IJmuiden. De beste vangstperiode begint daar twee uur vóór hoogwater en duurt tot twee uur na hoogwater. Noordwaarts kom je langs de kust ook de nodige strekdammen tegen. Viszend vanaf die dammen is de beste vangstperiode over het algemeen van twee uur vóór tot twee uur na laagwater. Dit is logisch, want bij hoogwater lopen deze dammen onder.

Bij opkomend tij kun je over het algemeen weer beter op het strand gaan staan om van de waterlijn te vissen. Op de Waddenzee geldt dat bij opkomend water het beste wordt gevangen. Het is een prachtig gezicht om het opkomende water soms wel van een kilometer ver op het drooggevallen wad af te zien komen. De botten die mee zwemmen met het opkomende tij, kun je trouwens al vangen op tien centimeter water.

ANDERE FACTOREN

Simpele regels hierboven, zou je zeggen. Gelden ze altijd?

Nee, er zijn tal van factoren die van invloed zijn. De wind speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol. Als het getij en de wind in dezelfde richting staan, zal het water harder stromen dan

afgaand water van oost naar west en bij opkomend tij weer de andere kant op.

OP VERKENNING

Voordat je vanaf het strand gaat vissen, wil ik je aanraden om altijd eerst eens ter plaatse te gaan kijken bij laagwater. Je kunt dan precies zien waar de zwinnen en muilen liggen. In Noord-Holland zijn langs het hele strand zwinnen te vinden. Dit zijn geulen die parallel aan de waterlijn liggen en onder invloed van het getij geheel of gedeeltelijk leeg en weer vol lopen. Weet je deze te liggen dan is het veel makkelijker om je plan te trekken waar en hoe te vissen. Je zult zien dat er een aantal diepe zwinnen dichterbij het strand ligt dan je denkt. Ver gooien is dan vaak ook niet noodzakelijk. Dat maakt het mogelijk, ook voor de gelegenheidsvisser die eens een dagje naar het strand gaat, om op betrekkelijk eenvoudige wijze vis te vangen. Bij hoogwater zijn deze zwinnen met een beetje ervaring gemakkelijk te herkennen - zeker als stroming en wind tegengesteld zijn. Je kunt het zien aan de golven die over de zandbanken heen slaan. Direct voor en achter deze banken bevinden zich dieptes waar de vis zich ophoudt.

Het loont de moeite om bij laagwater je stek te verkennen, zodat je weet waar je de vis met hoogwater kunt verwachten.

ZEEVISSSTEKKEN GIDS
Over iedere stek langs de Noord-Hollandse kust zou ik wel een aparte beschrijving kunnen maken, omdat op iedere plek de omstandigheden anders zijn. Dat is niet nodig, want Sportvisserij MidWest Nederland geeft zeer binnenkort een boekje uit waarin vrijwel alle reguliere visstekken langs de Hollandse kust staan beschreven. Samen met de SportvisserREISgids Zeeland is dit een absolute must voor iedere zeevisser. Deze gidsen zullen samen met een goede kennis van getijden en wind bijdragen aan een succesvolle visdag op een van de Hollandse stranden.

Sportvisserrels gids Noordzeekust
Noord-Holland & Zuid-Holland

visstekken vissoorten charterboten trailerhellingen

HET GETIJ NADER VERKLAARD

Het getijverschil langs de Nederlandse kust verschilt per plaats en is het grootst in Zeeland.

Het getij is de beweging van eb en vloed in de zee. Dit natuurverschijnsel van het regelmatig omhoog komen en met dezelfde regelmaat weer terug zakken van het water, valt te verklaren door de constante bewegingen van de maan om de aarde en van de aarde om de zon.

De basis van getijdenbewegingen ligt in de aantrekkingskracht van de maan en – in mindere mate – de zon op het (zee)water. Aangezien de bewegingen van deze twee hemellichamen rondom de aarde zeer constant zijn, is het ritme van eb en vloed dat ook. Als gevolg van de aardrotatie en het feit dat de aantrekkingskracht van de maan op het water op verschillende plaatsen op de aarde niet gelijk is, ontstaat het getij. Het feit dat de maan een grotere invloed op het getij heeft, komt omdat de zon veel verder weg staat van de aarde. De invloed van de zon op het getij is ongeveer 45 % van die van de maan.

SPRINGTIJ EN DOODTIJ

De periode van het stijgen van het water heet vloed of opko-

mend tij, die van het dalen eb of afgaand tij. De maximale waterhoogte heet hoogwater of -tij, de minimale hoogte laagwater of -tij. Wanneer de zon en de maan als het ware in elkaars verlengde staan ten opzichte van de aarde, versterken ze elkaar en trekken ze samen meer water aan. Dit verschijnsel wordt springtij genoemd. Het omgekeerde is dat de genoemde getijkrachten haaks op elkaar staan en er van twee verschillende kanten aan het water wordt getrokken. Dan stijgt het water minder dan gemiddeld en spreken we van doottij. Langs de Nederlandse kust treden springtij en doottij ongeveer eens in de twee weken op. Springtij ongeveer twee dagen na volle maan en nieuwe maan, doottij twee dagen later dan het eerste kwartier en laatste kwartier.

MEERDERE FACTOREN

De maan en de zon zijn echter niet de enige factoren die van invloed zijn op het getij. De uiteindelijke verschijningsvorm

van het getij op een locatie wordt onder meer bepaald door de afstand van de locatie tot de evenaar, de waterdiepte en de aanwezigheid en vorm van landmassa's. Ook weersomstandigheden als de wind en luchtdrukeffecten zijn van invloed op de waterstand die daadwerkelijk optreedt. Het is daarom geen verrassing dat het getij van plaats tot plaats grote verschillen vertoont. De lokale geografie bepaalt daarbij

DUUR GETIJCYCLUS

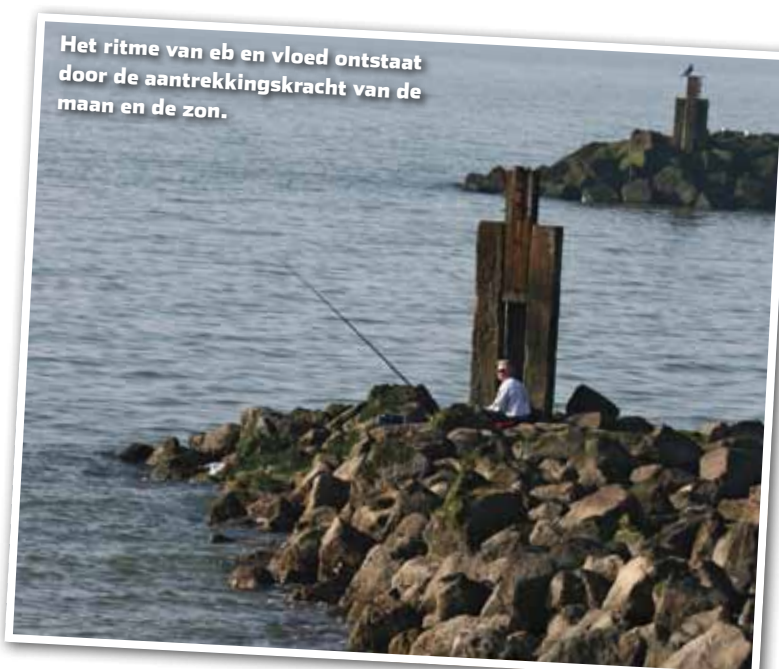
Door de baan van de maan om de aarde blijft de schijnbare positie van de maan ten opzichte van de zon per dag zo'n 50 minuten achter. Daardoor is het twee keer hoogwater en tweemaal laagwater per 'maan-dag' van 24 uur en 50 minuten. De gemiddelde duur van een getijcyclus is dus geen 12 uur, maar 12 uur en 25 minuten.

ook sterk de tijden waarop eb en vloed optreden op een bepaalde locatie langs de kust.

GETIJVERSCHIL

De tijden waarop hoogwater en laagwater vallen op verschillende plekken langs de Nederlandse kust, verschillen sterk. Dit komt doordat het getij er bijna twaalf uur over doet om zich van het zuidwesten naar het noordoosten van Nederland te verplaatsen. Ook de zogenaamde getijamplitude verschilt per plaats. Het getijverschil (verschil in waterhoogte van hoog- en laagwater) is het grootst in Zeeland en bedraagt bij Vlissingen gemiddeld ongeveer 382 cm. Bij Hoek van Holland is dat slechts 169 cm, en bij Den Helder 137 cm. Daarna neemt het echter weer toe: bij Harlingen is het 201 cm en bij Delfzijl 299 cm.

Het ritme van eb en vloed ontstaat door de aantrekkingskracht van de maan en de zon.

KENTERING

Het moment dat de vloedstroom overgaat in de ebstroom, of omgekeerd, en waarbij de stroomsnelheid enige tijd minimaal is, heet de kentering. Dit heeft niets met doottij te maken.